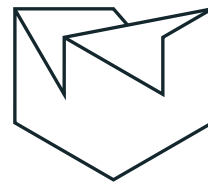

Stadspark Weert

1. Visie op de opgave

NOHNIK
ARCHITECTURE & LANDSCAPES

Stadspark Weert

visie op de opgave

Een ontwerp voor het Weerter Stadspark kan eigenlijk alleen maar vorm krijgen binnen een open planproces met alle belanghebbenden en door gebruik te maken van de rijke lokale kennis. Het ontwerp kan dus nooit alleen van achter de tekentafel ontstaan. Deze visie op de opgave is dan ook geen ontwerp. De getoonde referentiebeelden dienen ter illustratie en inspiratie en zijn nadrukkelijk geen ontwerpvoorstellen voor het stadspark. We benoemen vijf belangrijke kansen en opgaven die we zien en die binnen het ontwerpproces gezamenlijk kunnen worden onderzocht.

1. De historie zichtbaar en voelbaar maken

Verscholen achter opgeschoten groen en volwassen bomen liggen de historische gracht, het kasteel, restanten van de ommuring en de karakteristieke poort en brug van de Nijenborgh. Hoe langer je kijkt, hoe meer je ziet. Enerzijds is dat een kracht, het besloten en verscholen karakter geeft de plek iets bijzonders. Anderzijds is het ook een zwakte; de diverse elementen die gezamenlijk het verhaal van de plek vertellen kunnen nog onvoldoende in samenhang worden ervaren. Bijvoorbeeld doordat de contouren van de nog staande ommuring deels overwoekerd zijn en omdat de bebouwing van de houthandel de structuur van de voorhof sterk vertroebeld heeft. De zichtbaarheid van de relictten is essentieel om bezoekers van het park in aanraking te laten komen met het verhaal van de plek. Een eerste stap kan zijn het selectief en zorgvuldig opschonen van opgeschoten groen. Hiermee worden zichtlijnen binnenin het park en naar het park toe hersteld. Een andere eenvoudige ingreep kan het maken van een subtiel en sfeervol verlichtingsplan zijn, waarmee elementen als de gracht, poort en ommuring 's avonds fraai kunnen worden aangelicht.

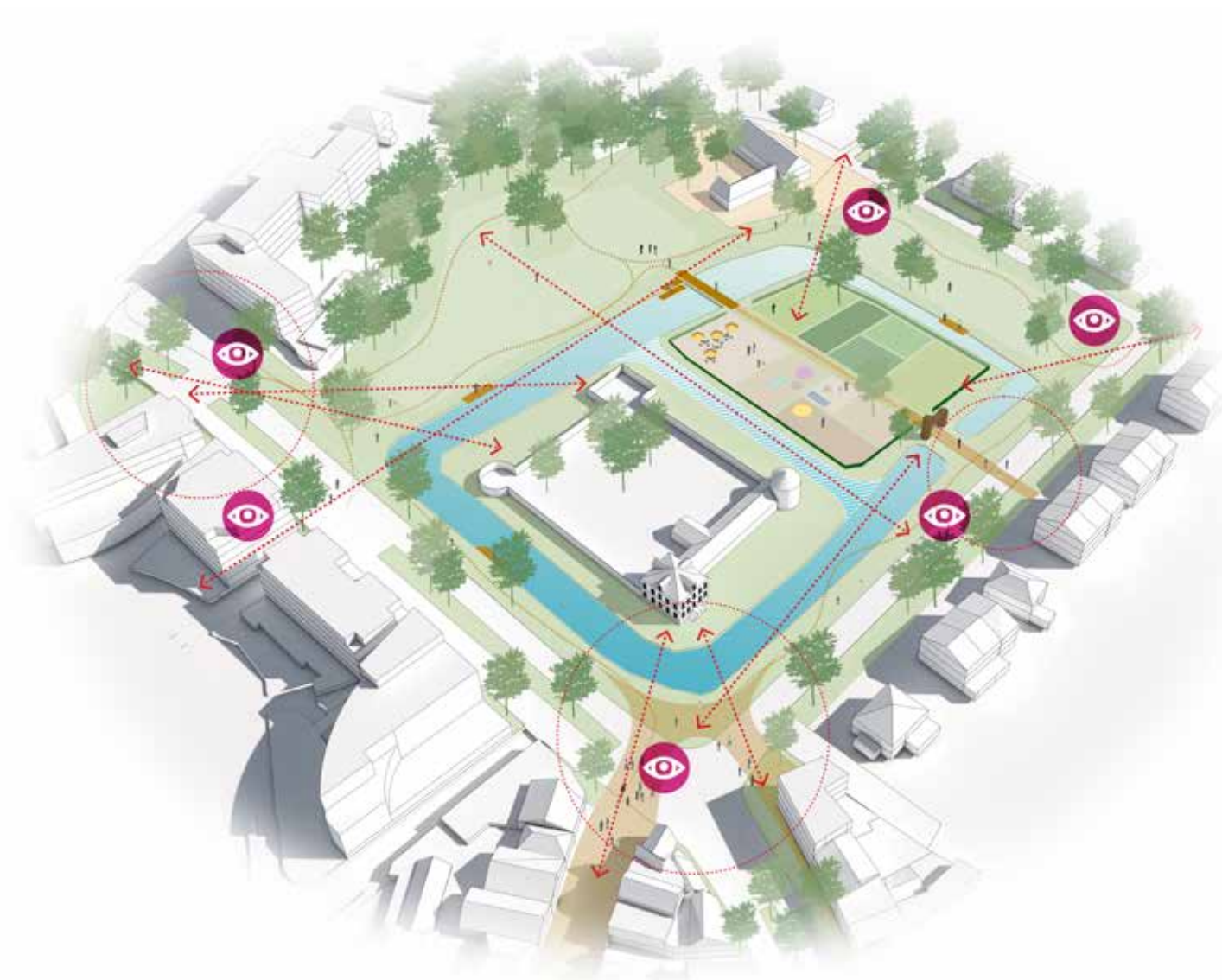
Het leesbaar maken van de structuur van de voorhof is daarnaast een van de belangrijkste ingrepen die nodig zijn om de samenhang van de historische relictten te versterken. Dat kan heel letterlijk, door de ommuring weer op te metselen, maar ook subtieler, bijvoorbeeld door de voorhof te begrenzen met een haag, bijzondere beplanting of met een markering in het maaiveld die de contour van de voorhof volgt. De wijze waarop met dit soort vragen wordt omgegaan is zeer bepalend voor de uitstraling van het park. Dit zijn bij uitstek onderwerpen die in het participatieve planproces moeten worden besproken.

Een andere belangrijke opgave is het versterken van de relatie tussen het kasteel, het park en de Tiendschuur. De Tiendschuur vormt een wezenlijk onderdeel van het historische verhaal maar lijkt gevoelsmatig afgeschermd van het park. Het versterken van zichtlijnen door strategisch wat groen te verwijderen zou een mogelijke oplossing kunnen zijn.

2. Betekenis van het park voor de stad

Met de herinrichting van het stadspark en het aan het publieke domein toevoegen van de historische voorhof krijgt Weert er een groter groengebied bij in de binnenstad. In oppervlakte is het park straks vergelijkbaar met zo'n 10% van de oppervlakte van de binnenstad. Een unieke en royale toevoeging aan de nu vrij stenige binnenstad dus. Toch is het nu nog lastig de schaal van het gehele park goed te ervaren door dichtgegroeide beplanting en doordat de wegen (het asfalt) aan de randen het aanzicht van het park sterk domineren. Binnenin het park zou het opschonen van groen helpen om de ruimtelijkheid weer te kunnen ervaren, uiteraard met respect voor waardevolle bomen. Het creëren van wat meer openheid in het gedeelte wat buiten de gracht ligt zou goed passen bij de open schootsvelden die het kasteel van oudsher omringden. Belangrijk om mee te nemen in de visievorming zijn vooral ook de randen van het park die nu worden gevormd door achterkanten van bebouwing (noord-westzijde), woonstraten Biest en Recollectenstraat en de singel. Waar breed asfalt nu nog het beeld domineert zou ruimte gemaakt kunnen worden om het stadspark gevoelsmatig meer de straten in te trekken. Bijvoorbeeld door meer groen in de straten in aansluiting op het ontwerp van de beplanting in het park. Een andere mogelijkheid is het doortrekken van verhardingsmaterialen van de voetpaden in het park naar de omgeving. Zo is de kruising Biest-Emmasingel-Kasteelsingel een belangrijke opgave. Om recht te doen aan de historie moet deze eigenlijk opnieuw worden ontworpen en ingericht, waarbij het autoverkeer minder dominant zou moeten zijn. Er kan bijvoorbeeld een royalere voetgangersoversteek worden gerealiseerd waarbij wandelroutes vanuit het park nadrukkelijk in materiaal en kleur de weg 'oversteken' en de verbinding maken met de Oelemarkt en de binnenstad, en vice-versa. Deze oversteek is tegelijk belangrijk voor de markering van de handelsroute langs de Biest tot aan de Hoogpoort. Los van of de herinrichting van de kruising nu al in de uitwerking mee kan worden genomen is de ideevorming op deze vraagstukken belangrijk, juist ook in relatie tot de te ontwikkelen singelvisie.

Illustratief schema; belang van goede verbinding met binnenstad en groene straten, en versterken zichtlijnen

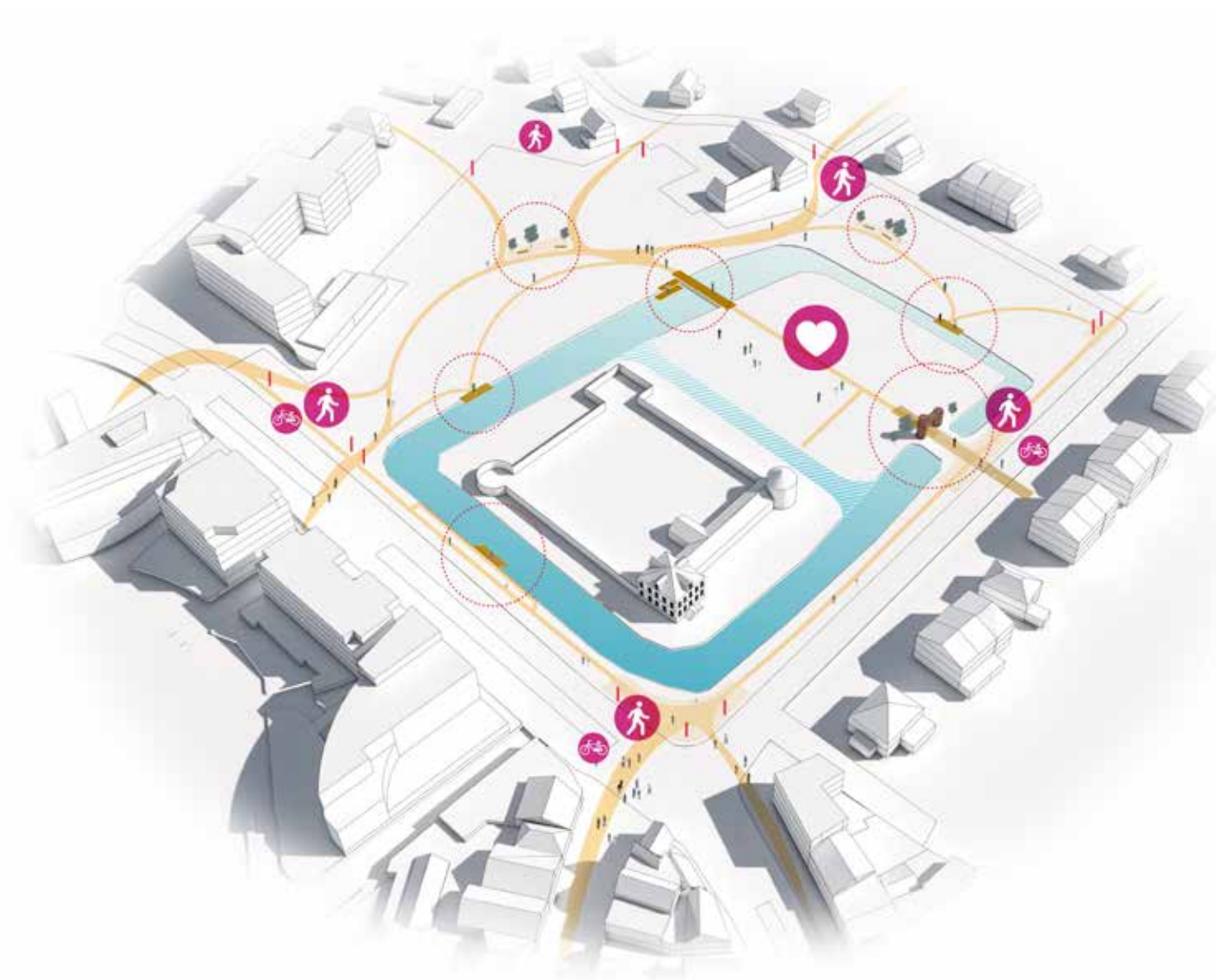

3. Meer samenhang in het park realiseren, d.m.v. water, routes en entrees

De huidige paden in het park lijken vooral te zijn aangelegd om het park makkelijk van A naar B te doorkruisen. Wanneer de historische voorhof na het vertrek van de houthandel weer onderdeel van het park wordt, is het essentieel om nieuwe routes in het park aan te leggen om de samenhang terug te brengen. Een nieuw intern routenetwerk verbindt dan de verschillende (historische) elementen in het park en vertelt als vanzelf het verhaal van deze bijzondere plek zonder dat overal informatieborden bij moeten worden geplaatst. Op markante plekken langs deze route kunnen bankjes worden geplaatst met bijzondere uitzichten. De route zelf is herkenbaar ten opzichte van andere paden door bijvoorbeeld een unieke kleur of materialisering.

Verblijfs- en beleavingsplekken kunnen ook gekoppeld worden aan de gracht. Het water vormt van oudsher een verbindend element rondom de burcht en de voorhof maar is nu niet in volle glorie te ervaren. Het terugbrengen van de gracht tussen de burcht en de voorhof geeft het water een nog belangrijker plek in het park. Maar ook op kleinere schaal liggen er kansen. Denk aan mogelijkheden voor een bescheiden vlonder aan het water, een nieuwe brug of een trap naar het water. De gracht die nu gevoelsmatig nog wat ver weg en verstopt ligt wordt daarmee tastbaar en ervaarbaar; je kunt het letterlijk aanraken.

Ook het verbeteren van de entrees van het park is een belangrijke opgave. Sommige entrees zijn niet duidelijk gemarkeerd in de huidige situatie zodat je nauwelijks doorhebt dat je als bezoeker een bijzondere plek betreedt. De entrees kunnen worden versterkt door deze te markeren met beplanting, een (kunst)object, informatievoorziening of bijvoorbeeld een markering in de verharding.

Illustratief schema; belang van routes, entrees en water voor samenhang en beleving

4. Voorhof als hart van het park en bestemming in de stad; levendig, bijzonder en voor ieder wat wils

De voorhof, waar nu nog de houthandel staat, was van oudsher een levendig en bedrijvig gedeelte van het kasteel. Vertaald naar het hier en nu kan de voorhof in het ontwerp worden ingezet als levendig hart van het stadspark met diverse functies voor jong en oud. Omgeven door de gracht ontstaat een aantrekkelijke plek met ruimte voor bijvoorbeeld evenementen, een boomgaard, moestuin, cultuur en optredens, bijzondere kunst, speelplekken, een pluktuin en comfortabele plekken om te zitten en te ontmoeten. Zo wordt het stadspark echt een bestemming in de binnenstad.

De levendige voorhof kan via de bestaande poort en een mogelijke nieuwe brug of bruggen makkelijk worden bereikt. De kunst is om hier een grote diversiteit aan functies een plek te kunnen geven en tegelijk om de voorhof niet te overladen of rommelig te maken. De precieze functies worden tijdens het participatieve planproces vastgesteld met alle belanghebbenden.

Belangrijke parallelle opgave is om aandacht te besteden aan de grens met het kasteel dat voornamelijk nog privé bezit blijft. De toegankelijkheid van het kasteel is alleen mogelijk via de voorhof en dit kan bepalend zijn in hoe de voorhof ook voor andere functies kan worden gebruikt. De eigenlijke grens tussen de voorhof en het kasteel is een belangrijke ontwerp-opgave. Het terugbrengen van de gracht lijkt een slim middel om een vanzelfsprekende grens te maken.

5. Stadspark van de toekomst; groen, gezond, klimaat-adaptief, circulair

Het Stadspark zou een plek moeten zijn die voor de lange termijn een bijdrage levert aan een gezonde en duurzame stad; de groene long van Weert. Een plek die uitnodigt om te bezoeken, om te sporten, te spelen en te bewegen en zo bijdraagt aan een gezonde maatschappij. Toegankelijk voor iedereen, ook als je slecht ter been bent.

Een plek waar bovendien veel ruimte is voor een grote diversiteit aan bomen en planten. Want een hoge biodiversiteit in het stadspark draagt bij aan een gezonde stadsecologie met robuuste habitats van planten en dieren. Dat betekent ook zuinig zijn op wat je al hebt; een waardevol en volwassen bomenbestand. Het groen zorgt er tegelijk voor dat het park klimaat-adaptief wordt gemaakt. Groen zorgt voor schaduw in hete zomers en daarnaast voor mogelijkheden voor het infiltreren van regenwater bij een hevige bui.

Maar ook op het gebied van materiaalgebruik willen we de blik op de toekomst houden. Bij het toepassen van nieuwe materialen kiezen we voor duurzame materialen met een minimale ecologische voetafdruk en materialen die mooi verouderen.

Ook kunnen we onderzoeken of al aanwezige materialen kunnen worden hergebruikt in het ontwerp. Ook vanuit budget is dit een interessante kans. Denk bijvoorbeeld aan verhardingsmaterialen of (onderdelen van) de nog aanwezige schuren van de houthandel. De houthandel vormt immers ook een laag in de geschiedenis van het park, die wellicht niet de meest aantrekkelijke periode vormde maar wel onderdeel is van het verhaal. Misschien is het zelfs mogelijk om tijdelijk nog een van de oudste schuren deels te bewaren en te gebruiken als bijvoorbeeld een kiosk. Totdat het kasteel (wat nog privé eigendom is) bij het park kan worden betrokken en functies als een museum en kiosk kan herbergen. Door hergebruik mee te nemen ontstaat een hedendaags circulair park. Een unieke kans, temeer omdat circulariteit in de inrichting van openbare ruimte nog nauwelijks gemeengoed is. Deze ideeën onderzoeken we gezamenlijk met alle belanghebbenden op hun kansrijkheid en wenselijkheid.

